

La primera vaga general a Catalunya

A mitjan segle XIX, les societats obreres, embrions dels actuals sindicats, començaven a fer sentir la seva veu. La vaga general, com a instrument de pressió, arribava a Catalunya un 2 de juliol de fa 150 anys.

L'accés del general Espartero a la presidència del Govern espanyol el 31 de juliol del 1854, després d'un *pronunciamiento* militar, inaugurarà una etapa de dos anys denominada Bienni Progressista. Una relativa ampliació de les llibertats polítiques donà peu a la reaparició pública de les societats d'obrers industrials, que ja

havien actuat en el període 1840-1843. A partir del juliol del 1854, l'objectiu primordial de les societats obreres va ser idèntic al del període anterior: establir amb els patrons contractes centrats bàsicament en la retribució i en la jornada laboral. Per als obrers, la gestió col·lectiva dels contractes salvava la

situació precària i disminuïda del treballador individual davant de l'amo.

Aquestes societats obreres, no obstant això, encara no eren conegudes com a sindicats, denominació adoptada a principi del segle XX, però la seva activitat era estrictament sindical, si bé les aspiracions obreres eren ben modestes. Per exemple, es reclamava la reducció de la jornada laboral a 12 hores. La negociació i firma dels convenis col·lectius s'anà intensificant al llarg dels mesos, fins a l'abril del 1855, amb la inquietud creixent, per una banda, dels patrons, perquè veien retallada la seva absoluta llibertat de contractar i fixar les condicions del treball, i per l'altra, de les autoritats civils i militars. L'aparició d'algunes partides carlines oferí al capità

Obrers detinguts a Barcelona durant la vaga. Juan Zapatero, capità general de Catalunya des del maig del 1855, havia declarat la guerra a les societats obreres.

general de Catalunya, Juan Zapatero, l'ocasió de declarar l'estat de setge, com succeí a final de maig del 1855, i de prendre la decisió, madurada des de mesos abans, de clausurar les societats obreres i de requisar-ne els fons econòmics i la documentació.

L'existència i l'activitat de les societats obreres en aquests mesos havien comptat amb un simple reconeixement de fet per les autoritats, sense cap suport legal encara que permetés un recurs contra decisions que consideraven injustes. En aquestes condicions, el dia 2 de juliol del 1855 les societats obreres iniciaren, en nombrosos indrets de Catalunya on hi havia indústria fabril, una vaga general que, com tots els moviments de protesta d'aquest tipus, reclamava drets específicament polítics a partir de reivindicacions laborals.

Davant la intransigència del capità general, una delegació, amb membres de la Diputació Provincial, de l'Ajuntament i de les societats obreres, viatjà a Madrid amb l'objectiu de negociar amb el Govern estatal. El resultat d'aquestes negociacions va ser la promesa d'una llei que regularia la indústria manufacturera. El projecte d'aquesta llei, que mai no es va arribar a aprovar, va ser presentat a les Corts el 8 d'octubre del 1855.

La vaga va durar nou dies; després vingué la repressió i el retorn a la clandestinitat

La vaga general va durar nou dies i va acabar l'11 de juliol del 1855. Aleshores, sense retards, va arribar la repressió contra els dirigents obrers; una actuació que es va allargar durant els mesos següents i que va culminar durant i després d'una revolta sagnant, arran de la dimissió, el juliol del 1856, del general Espartero com a president del Govern espanyol. La repressió d'aquesta revolta va comportar, a continuació, el retorn de les societats obreres a la clandestinitat.

Casimir Martí

La sinya

F. Marc Alvaro

Els cansats

JORDI PLAY

Algú m'explica que gent assenyada i més o menys informada fa arribar, aquests dies calorosos, el següent comentari als professionals de la cosa pública: "Acabeu aviat això de l'Estatut que ja estem molt cansats de tot plegat, ja dura massa i hem d'anar per feina, tot això cansa". Ciutadans que paguen puntualment els seus impostos, que no roben ni maten, que respecten els dies sagrats i honoren el pare i la mare se senten cansats per "tot això de l'Estatut". En primer lloc, hem de compadir-nos de qualsevol criatura cansada, sigui quina sigui, car el cansament és un dels orígens de la confusió. En segon lloc, hem de preguntar-nos quina mena de cansament els atordeix: físic, químic, moral, espiritual o sexual? En tot cas, caldria establir una mena de diagnòstic per saber les causes exactes d'aquest cansament; això és rar, atès que aquest debat no se segueix ni als bars, ni a les cues del bus, ni als ambulatoris, ni als supermercats ni, segons sembla, a les cases de barrets, indrets on els cansats –previ pagament d'una quantitat variable– poden –si volen– incrementar la seva condició.

Mentre els equips mèdics habituals s'ho van mirant, suggereixo un tractament de xoc per als cansats més cansats, a base de preguntes sobre d'altres cansaments històrics. Comencen: Ells no estaven cansats de la durada de la dictadura? No ho estaven del Fuero de los Espanoles? No ho estan de les estàtues equestres de Franco? No ho estaven de la corrupció sota els governs de González? No ho estaven de la intransigència autoritària d'Aznar? I del fet que el PSOE i el PP afavoreixin sistemàticament Madrid? I del fet que l'aeroport de Barcelona sigui de segona? I d'haver de pagar peatges mentre a la resta de l'estat se circula per autovies gratuïtes? I d'aguantar que els dos grans partits espanyols privatitzin les empreses públiques per donar-les als seus amics mentre les firmes catalanes són marginades? I d'haver de finançar des de Catalunya unes autonomies passives i goludes que tenen un nombre insostenible de funcionaris? I de suportar que acusin tots els catalans de corruptes mentre el caciquisme autòmic del PP i del PSOE converteix certs territoris en zones de rapinya? Etcètera.

Els cansats, quan es posen més pesats, diuen: "Heu de fer com a València: un Estatut ben rapidet, sense fer soroll i sense complicar-vos la vida". Es veu que el paper que han pactat el president Camps i el senyor Pla els té el cor robat. Per al cas, suposo que als cansats també els faria gràcia un full de calendari amb consells sobre les plantes d'interior. O com fer pastissos de garrofa.